
[2020-46-RE](#)

Causa 2020-46-RE

(Madeira Simoes c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 321-2020. Recurs d'empara

Sentència del 16 de novembre del 2020

BOPA núm. 139, del 25 de novembre del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 25 de juny del 2020, per la representació processal del Sr. Lluís David Madeira Simoes, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 30 de gener del 2020, dictat pel Tribunal de Corts, i, contra els autes del 7 de maig i del 4 de juny del 2020, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants del principi de legalitat penal processal, dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i al recurs en matèria penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que s'adoptin les mesures per restaurar la vulneració denunciada i que es declari la responsabilitat del poder judicial de l'Estat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2020, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2020-46-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2020, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 22 de març del 2019, el Tribunal de Corts va condemnar, mitjançant sentència, el Sr. Lluís David Madeira Simoes com a autor responsable penal d'un delicte major continuat de tràfic de productes estupefaents marihuana en la modalitat d'introducció i venda en gran quantitat i de cessió a menors d'edat, amb la circumstància modificativa de col·laboració, a la pena de 5 anys de presó i al pagament d'una multa de 10.000,00 €. El 28 de juny del 2019, aquesta sentència va ser confirmada en apel·lació per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

1.2. En el marc de l'execució de la condemna, el 30 de gener del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què establia que, d'acord amb l'article 208 del Codi de procediment penal, els dies que el condemnat havia estat en arrest provisional amb control monitoritzat al seu domicili s'havien de computar a raó d'un dia de presó per dos dies d'arrest domiciliari.

1.3. La representació processal del Sr. Lluís David Madeira Simoes va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 7 de maig del 2020, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest recurs i confirmava íntegrament la decisió del Tribunal de Corts.

1.4. La representació processal del Sr. Lluís David Madeira Simoes va interposar un incident de nul·litat contra l'aute de la Sala Penal esmentat per considerar que s'havien vulnerat els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, completa i congruent amb les pretensions de les parts i no arbitrària, així com el dret al recurs en matèria penal.

1.5. El 4 de juny del 2020, la Sala Penal va dictar un aute en què acordava no admetre a tràmit l'incident de nul·litat esmentat.

1.6. El 25 de juny del 2020, la representació processal del Sr. Lluís David Madeira Simoes va presentar un recurs d'empara contra l'aute del 30 de gener del 2020, dictat pel Tribunal de Corts, i, contra els autes del 7 de maig i del 4 de juny del 2020, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants del principi de legalitat penal processal, dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i al recurs en matèria penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- En el seu recurs d'apel·lació el recurrent al·legava que, el 28 d'agost del 2018, havia demanat al Tribunal de Corts la seva posada en llibertat immediata per tal com es trobava en arrest domiciliari des del 14 de desembre del 2017 i s'havia escolat el termini de 8 mesos màxim, previst a l'article 108 del Codi de procediment penal.

- Exposa que el 6 de setembre del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava

la seva petició de llibertat, precisant que "*quan l'arrest domiciliari opera com a mesura cautelar personal i en substitució de la situació de presó provisional, per raó de malaltia del processat, el règim aplicable a l'arrest ha de ser el mateix de la presó provisional*".

- Recorda que va romandre en arrest domiciliari des del 14 de desembre del 2017 fins al 8 de juliol del 2019, data en què va ingressar al Centre Penitenciari, és a dir, 1 any i 9 mesos.
- Conclou que no es va tractar l'arrest domiciliari com a tal, sinó sempre com a una mesura cautelar i en substitució de la presó provisional, de forma excepcional per raó del seu estat de salut.
- Considera que els tribunals ordinaris contradiuen la seva interpretació anterior, ja que ara estableixen que l'arrest domiciliari va ser una mesura atenuada i que calia considerar que un dia de presó equivalia a dos dies d'arrest domiciliari.
- Si ja s'ha jutjat que cal aplicar el règim de presó provisional a l'arrest domiciliari, cal procedir a establir que un dia d'arrest domiciliari equival a un dia de presó provisional. Així doncs, un dia d'arrest domiciliari equival, en aquest cas, a un dia de presó.
- En primer terme, retreu a la Sala Penal no haver donat resposta a cap dels seus arguments centrals, ni haver fet una revisió precisa i concreta de l'aute del Tribunal de Corts, motiu pel qual incorre en incongruència omissiva.
- En segon terme, considera que la interpretació de la Sala Penal és contrària al principi de legalitat, ja que la durada de l'arrest domiciliari no podia excedir els 8 mesos (article 108 del Codi de procediment penal), i tot i això va romandre 1 any i 9 mesos en arrest domiciliari provisional.
- Des d'aquest punt de vista, la resolució de la Sala Penal és també contrària al dret a la jurisdicció, per tal com aquesta resolució és arbitrària, no està fonamentada en Dret i conté un raonament desproveït de tota lògica.
- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que s'adoptin les mesures per restaurar la vulneració denunciada i que es declari la responsabilitat del poder judicial de l'Estat.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal recorda que l'article 208 del Codi de procediment penal estableix que dos dies d'arrest domiciliari equivalen a un dia de presó.
- No obstant això, reconeix que durant la tramitació de la causa, es va fixar una equivalència paritària entre el període de presó provisional i el d'arrest domiciliari per determinar el període màxim que el recurrent podia complir com a mesura cautelar, perquè no hi ha una previsió legal de duració màxima de l'arrest domiciliari i es va optar pel criteri més favorable al recurrent.
- Tanmateix, afirma que les dues situacions no són equiparables i considera que en l'aute que va resoldre el recurs d'apel·lació es van analitzar els arguments de la part recurrent i es va donar resposta a les seves al·legacions.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer lloc, el Ministeri Fiscal manifesta que les decisions impugnades no contenen cap incongruència omissiva, en la mesura en què es va donar una resposta argumentada al *petitum* del recurrent, cosa que el recurrent mateix admet com a tàcitament resolt.
- Substancialment, el Ministeri Fiscal efectua una anàlisi precisa dels règims de l'arrest domiciliari provisional i de la presó provisional i constata que els tribunals ordinaris han realitzat una interpretació en benefici del reu, ja que tenint en compte el seu estat de salut aquesta interpretació li va evitar la presó provisional.
- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per manca de rellevància constitucional i per no haver-se produït cap vulneració dels drets fonamentals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

- 3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.
- 3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.
- 3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).
- 3.4. En aquesta causa, la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Penal ha vulnerat el dret a la jurisdicció, en els seus vessants del principi de legalitat penal processal, dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i al recurs en matèria penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, pel fet de considerar que els dies en què el recurrent havia estat en arrest domiciliari amb control monitoritzat havien de ser comptabilitzats seguint el criteri que dos dies d'arrest domiciliari equivalien a un dia de presó.
- 3.5. La disposició legislativa que permet valorar la fonamentació d'aquest recurs d'empara rau en el contingut de l'article 208 del Codi de procediment penal, d'acord amb el qual "*(...) S'ha d'abonar enterament el temps de presó preventiva, el temps d'arrest i el temps de privació de permís d'arma o de conduir que s'hagi efectuat durant la instrucció de la causa, tenint en compte, si escau, el que es disposa a l'article 110, apartat 2, lletra c) i les equivalències següents:*
 - *Un arrest de temps festiu al centre penitenciari equival a dos dies de presó, o a un si s'ha complert al domicili.*
 - *Dos dies d'arrest nocturn o parcial diari al centre penitenciari equivalen a un dia de presó, o a mig si s'ha complert al domicili.*
 - *Dos dies d'arrest domiciliari equivalen a un dia de presó (...)*".

3.6. Atès que el recurrent va estar en arrest domiciliari de manera preventiva a causa del seu estat de salut, la Sala Penal no va aplicar la Llei de manera indeguda per considerar que dos dies d'arrest domiciliari corresponien a un dia de presó.

3.7. La Sala Penal fa també una interpretació raonable de l'article 108 del Codi de procediment penal quan estima que com que aquest no fixa cap límit en la durada de l'arrest domiciliari provisional durant la instrucció de la causa, calia estimar que aquesta durada havia de ser la mateixa que la de la presó provisional durant aquesta la fase intermèdia, es a dir, 12 mesos en cas de delictes majors, comptats a partir de l'aute de conclusió del sumari (en aquest cas del 3 d'agost del 2018 i no del 14 de desembre del 2017 dia en què es va acordar la seva posada en arrest domiciliari).

3.8. Efectivament, aquesta interpretació que permet als justiciables, i en aquest cas concret al recurrent, evitar estar detinguts a la presó, està argumentada, és coherent i és beneficiosa per a la persona processada.

3.9. Per consegüent, la decisió impugnada de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia no ha vulnerat cap dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució i, així doncs, aquest recurs d'empara ha de ser desestimat.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Lluís David Madeira Simoes contra l'aute del 30 de gener del 2020, dictat pel Tribunal de Corts, i, contra els autes del 7 de maig i del 4 de juny del 2020, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Lluís David Madeira Simoes, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 16 de novembre del 2020.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat